

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 23.11.2007
COM(2007) 739 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

**в съответствие с член 5 от Директива (ЕО) № 84/2000 относно разпоредбите за
лятното часово време**

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ИСТОРИЯ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	3
2.	Обобщение на задълбочения анализ на комисията относно последствията от лятното часово време	4
3.	Последствията от лятното часово време – обобщение на данните, съобщени от държавите-членки.	5
3.1.	Мнение на държавите-членки относно действащия режим.....	5
3.2.	Въздействие върху най-заинтересованите икономически отрасли.....	5
3.3.	Нови проучвания.....	6
3.4.	Мнение на гражданите	7
4.	Заклучения	8

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

в съответствие с член 5 от Директива (ЕО) № 84/2000 относно разпоредбите за
лятното часово време

(текст от значение за ЕИП)

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

На 19 януари 2001 г., Съветът и Европейският парламент приеха съвместно директивата относно разпоредбите за лятното часово време¹.

Член 5 от директивата предвижда, че Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален комитет доклад относно въздействието на разпоредбите на директивата върху съответните отрасли. Член 5 също така предвижда докладът да бъде изготвен въз основа на данните, съобщени на Комисията от всяка държава-членка най-късно до 30 април 2007 г.

Настоящото съобщение съставлява доклада, изискван съгласно член 5 от Директива (ЕО) № 84/2000.

1. ИСТОРИЯ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Повечето държави-членки въведоха лятното часово време през седемдесетте години, други бяха прилагали тази мярка много по-рано за различни периоди от време.

Първата директива от 22 юли 1980 г., влязла в сила през 1981 г., определяше обща дата единствено за началото на периода на лятно часово време. Следващите директиви определяха като обща дата за началото - последната неделя на март и две дати за края: едната – последната неделя на септември, прилагана от държавите на континента, другата – четвъртата неделя на октомври за Обединеното кралство и Ирландия. Това положение се запази до приемането на Седмата директива 94/21/ЕО от 30 май 1994 г., която предвиждаше за първи път обща дата за края, а именно последната неделя на октомври, с начало на прилагане 1996 г. Тази директива осъществяваше най-после пълната календарна хармонизация 16 години след приемането на Първата директива. Осмата директива 97/44/ЕО² на Европейския парламент и на Съвета от 22 юли 1997 г. поднови разпоредбите на Седмата директива за период от четири години (от 1998 г. до 2001 г. включително).

Накрая настоящата директива поднови разпоредбите на Осмата директива и за разлика от всички предишни директиви – за неограничен период от време. Действително, както е обяснено в преамбюла на директивата, правилното функциониране на някои отрасли

---

¹ ОВ L 31, 2.2.2001 г., стр. 21.

² ОВ L 206, 1.8.1997 г., стр. 62.

изисква стабилно, дългосрочно планиране. Въпреки това е казано също, че прилагането на настоящата директива трябва да се наблюдава посредством доклад от Комисията.

2. ОБОБЩЕНИЕ НА ЗАДЪЛБОЧЕНИЯ АНАЛИЗ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ ЛЯТНОТО ЧАСОВО ВРЕМЕ

Преди да предложи Деветата директива, Комисията подробно проучи последствията от лятното часово време в държавите-членки на Европейския съюз, а именно смяната на времето два пъти годишно и факта, че сутрин е по-тъмно, а вечер - по-светло.

Едно проучване бе извършено навремето от независим консултант. Консултантът имаше за задача да вземе предвид различните проучвания, съществуващи по този въпрос на общностно и национално равнище, да отправи запитвания към експертите в съответните области, да се консултира със заинтересованите страни и да представи препоръки на базата на анализите и проведените проучвания.

Основните заключения на Комисията въз основа на това проучване, представени в предложението за настоящата директива, могат да се обобщят по следния начин³:

1. Повече от 20 години след приемането на Първата директива в тази област икономическите отрасли, считани за най-заинтересовани, а именно **селското стопанство, туризмът и транспортът** въведоха лятното часово време в техните дейности и не подлагат на съмнение неговото съществуване.
2. По отношение на **транспорта** въвеждането на пълната календарна хармонизация позволи да се премахнат основните пречки, срещани в миналото.
3. Лятното часово време насърчава практикуването вечер на всякакви **развлекателни дейности** в условия на повишено удобство, благодарение на естествената светлина.
4. Предвид противоречивите проучвания в тази област е невъзможно да се направят валидни заключения за въздействието на лятното часово време върху **околната среда**. Тази констатация е приложима по-специално към въпроса дали лятното часово време причинява увеличаване или намаляване на производството на озон в сравнение със ситуация, при която не се извършва смяна на времето.
5. Лятното часово време допринася за **икономия на енергия** поради факта, че вечер се използва по-малко електроенергия за осветление, тъй като е по-светло. Все пак от тези икономии трябва да се приспадне повишената консумация на енергия, дължаща се на отоплението сутрин в момента на смяната на времето и допълнителната консумация на гориво, причинена от възможното увеличение на движението вечер, когато е по-светло. Също така реално извършените икономии са трудни за определяне и във всеки случай - относително ограничени.

---

³ Виж обобщените заключения, предоставени в изложението на мотивите на предложението за Директива 2000/84/ЕО.

6. По-голямата част от възможните последици от прилагането на лятното часово време върху **здравословното състояние** са свързани с факта, че тялото трябва да се адаптира към смяната на времето през април и октомври. В това отношение специалистите, при настоящото състояние на изследванията и познанията, констатираят единодушно, че повечето изпитани смущения са краткотрайни и не подлагат здравето на опасност.
7. По отношение на **безопасността на движението** въпросът е дали по-тъмните сутрини, особено през пролетта и есента, както и по-светлите вечери имат отражение върху броя на пътнотранспортните произшествия с леки автомобили. Липсата на достатъчно статистически данни, както и въздействието на други фактори, като метеорологичните условия, не позволяват да се установи сигурна причинна връзка между лятното часово време и броя на произшествията.

Данните, изпратени от държавите-членки в рамките на подготовката на настоящия доклад, би трябвало да позволят, когато е необходимо, да се актуализират и/или допълнят заключенията на това проучване.

3. ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ ЛЯТНОТО ЧАСОВО ВРЕМЕ – ОБОБЩЕНИЕ НА ДАННИТЕ, СЪОБЩЕНИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ.

25 държави-членки са изпратили на Комисията коментари относно влиянието на прилагането на лятното часово време на тяхната територия. По отношение на останалите държави-членки Комисията заключава, че съответните страни не разполагат с конкретни данни за влиянието на лятното часово време⁴.

Приносът на държавите-членки се обобщава по следния начин:

3.1. Мнение на държавите-членки относно действащия режим

Нито една държава-членка не иска промяна на действащия режим. Повечето от държавите-членки подчертават важността на календарната хармонизация на лятното часово време, и по-специално за транспорта.

Белгия подкрепя запазването на действащия режим, или като алтернатива - прилагането на лятното часово време през цялата година.

3.2. Въздействие върху най-заинтересованите икономически отрасли

Повечето държави-членки установяват, отчасти на базата на консултации с отраслите, че в техните страни не съществуват данни за съществено въздействие на лятното часово време върху най-заинтересованите икономически отрасли, а именно селското стопанство, транспорта и туризма.

---

⁴ През юни 2007 г. Комисията се обърна към държавите-членки, за да ги осведоми относно намерението си да постъпи по този начин в случай, че държава-членка не реагира преди края на юли 2007 г. Следователно този доклад се основава на всички данни, с които Комисията разполагаше до 31 юли 2007 г.

В *Латвия* експертите в областта на туризма считат, че лятното часово време има положително въздействие върху туризма, доколкото например се отчита повишено търсене на развлекателни продукти (колхозене, излет с кораб и т.н.).

Италия съобщава, че строителният и селскостопанският отрасли имат полза от лятното часово време, особено в южната част на страната поради това, че сутрин е по-малко топло в един и същ час, отколкото би било без лятното часово време.

Може да се заключи, че въз основа на наличната информация в държавите-членки заключението, направено в предложението за настоящата директива, е все още в сила: икономическите отрасли са включили лятното часово време в техните дейности.

3.3. Нови проучвания

Няколко държави-членки информираха за неотдавнашни количествени проучвания. Тези проучвания се отнасят до влиянието на лятното часово време върху консумацията на *енергия, безопасността на движението и здравословното състояние*.

Енергия

Статистически анализ, извършен в *България* от оператора на енергийната система и отчитащ консумацията на електроенергия за последните три години, показва икономии в следствие от неизползването на изкуствено осветление, оценени на 20,5 GWh годишно, или около 0,01 % от общата консумация на страната за 2005 г.⁵

Изследване, проведено във *Франция* през 2006 г. сравни, основавайки се на симулации, сегашното положение със ситуацията – „без лятно часово време“. Изследването показва икономии на енергия, реализирани благодарение на лятното часово време, в размер на 684 GWh (осветление и климатични инсталации) и свръхконсумация на топлина от 14 GWh, което представлява икономия от 0,014 % от общата консумация за 2005 г.⁶. Изследването показва също, че по-ранното - с един месец - преминаване към лятно часово време би позволило допълнителна печалба от 45GWh от осветление.

Различни статистически анализи, реализирани в *Словения* от електрически дружества, показват много ограничен или липсващ ефект от смяната на времето през март и октомври върху консумацията на електроенергия.

В *Естония* статистиките показват, че през 2000 и 2001 г., когато по изключение лятното часово време не е било приложено в страната, консумацията на електроенергия на домакинствата през периода април-октомври е била по-висока, отколкото през годините преди и след 2000—2001 г. Все пак разликата е била по-малка от 10 % и отношението между лятната и зимната консумации е било подобно на онова, констатирано през годините с приложение на лятното часово време.

В *Латвия* консумацията на електроенергия и максималното натоварване на енергийната система преди и след смяната на времето през пролетта бяха сравнени в края на март 2006 г. Констатираните изменения на тези два параметъра бяха незначителни.

---

⁵ Източник: Статистики, публикувани от EURELECTRIC

⁶ Източник: Статистики, публикувани от EURELECTRIC

В *Кипър* доклад на астрономическото дружество предлага да се намали продължителността на лятното часово време и то да се прилага само между май и септември. Този подход би включил всички месеци с повече от 12-часово слънцегреене с изключение на април и със средна температура от 24° С. Докладът твърди, че по този начин могат да се реализират икономии в сравнение със сегашния график, но не подкрепя това твърдение с количествен анализ.

Безопасност на движението

В *Естония* сравнително изследване на броя на произшествията с жертви (починали или ранени) 30 дни преди и след часовите промени през 2004—2006 г. не показва съществени изменения в статистиката, като се отчита годишния брой на произшествия.

Проучвания на „*Estradas de Portugal*“⁷ не разкриват директна връзка между лятното часово време и безопасността на движението. Това становище е потвърдено от многобройни експерти по транспорта.

Здравеопазване

Във *Финландия* две проучвания през 2003 и 2004 г. анализират влиянието на смяната на времето през март върху човешкото тяло въз основа на извадка от 10 души. Проучванията откриват някои влияния върху съня и естествения ритъм на тялото по време на четирите дни след смяната на времето. Все пак авторите подчертават, че проучванията не позволяват заключения по отношение на цялото население поради малкия размер на извадката.

В *заключение*, особено по отношение на влиянието върху енергията, няколко неотдавнашни количествени изследвания потвърждават наличието на икономии на енергия, даже и ако тези икономии не са значителни по отношение на цялата консумация на енергия и не взимат под внимание възможната свръхконсумация във връзка с повишеното движение на автомобили вечер. Вярно е също, че икономии на енергия вероятно ще намалееят по отношение на осветлението вследствие на разпространението на крушки с ниска консумация, което беше подчертано и от френското дружество срещу двойното лятно часово време (ACHED). Все пак единствено бъдещият опит ще покаже до каква степен това намаляване на икономии ще се компенсира от увеличаването на печалбата в областта на климатичните инсталации вследствие на увеличеното разпространение на климатичните инсталации в сградите на сектора на услугите.

3.4. Мнение на гражданите

Допитване до общественото мнение в държавите-членки

Някои държави-членки съобщиха резултати от неотдавнашни допитвания до общественото мнение или от обществени консултации (по интернет) за лятното часово време.

В *Естония* допитване от 2001 г. показа, че има почти еднакъв брой привърженици и противници на лятното часово време.

---

⁷ Държавният орган, който се занимава с управлението на пътищата в Португалия.

Допитване до общественото мнение през 2006 г. в *Литва* показва, че 55 % са против и 32 % са за лятното часово време.

През 2006 г. в *Латвия* бяха организирани две допитвания по интернет. Те показаха, че 60 % от участвалите в допитването се противопоставят на лятното часово време. Все пак е уместно да се подчертае, че този резултат не беше получен на базата на представителна извадка, а на базата на участниците, които избраха да се включат в допитването.

Според допитване, осъществено през 2005 г. във *Франция* от института CREDOC около 2/3 от французите са положително настроени или са безразлични към лятното часово време, т.е. от 1993 г. положителните мнения са се увеличили с 12 пункта, а отрицателните са намалели с 13 пункта. Все пак по време на допитване, осъществено от SOFRES през 2002 г., 45 % са одобрили въвеждането на лятното часово време през цялата година, 31,4 % са безразлични и 26,3 % са против лятното часово време.

В заключение следва да се отбележи, че много ограниченият брой на неотдашните допитвания не позволява да се направят валидни изводи, още повече че степента на представителност, както и резултатите от тези допитвания, се различават за отделните държави.

ЕВРОБАРОМЕТЪР

Евробарометърът, извършен през 1990 г., постигна индекс на задоволство от около 57,4 % за цялата Европейска общност.

Евробарометърът, извършен през 1990 г., относно крайната дата на лятното часово време показва предпочитание на гражданите на Общността на 12-те държави-членки за края на октомври (54,5 %), вместо края на септември (38,4 %), т.е. настоящия график.

Контакти със сдружения и граждани

АСНED, френско сдружение против лятното часово време във Франция и Европа, редовно установяваше контакт с Комисията. АСНED между другото връчи писма, бележки, статии и доклади – повечето от 80-те и 90-те години – в които авторите се изказват срещу лятното часово време по различни причини. В допълнение сдружението се позовава на серия от стари проучвания за влиянието на лятното часово време.

Други сдружения, между които и тези от заинтересованите отрасли, не се свързаха с Комисията.

Комисията все пак получава от време на време писма от граждани за промяна на действащия режим (например премахване на лятното часово време, въвеждане на лятното часово време през цялата година).

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Данните, предоставени на Комисията за подготовката на настоящия доклад, позволяват да се заключи, че представеният в предложението за директивата анализ е все още в сила: освен че улеснява практикуването на всякакви развлекателни дейности вечер и че

създава някои икономии на енергия, лятното часово време оказва малко влияние и действащият режим не предизвиква загриженост в държавите-членки на ЕС.

От тази гледна точка Комисията счита, че начинът на въвеждане на лятното часово време от директивата остава подходящ. Нито една държава-членка не е показала желание да се откаже от лятното часово време или да промени разпоредбите на настоящата директива. За сметка на това е важно да се запази календарната хармонизация, за да се осигури доброто функциониране на вътрешния пазар, което е основната цел на директивата.